

Пољопривредне
саветодавне и
стручне службе
Републике Србије

The Republic of Serbia
Ministry of Agriculture,
forestry and water management

Република Србија
Министарство пољопривреде,
шумарства и водопривреде

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца и пољопривредних произвођача за територију Републике Србије без АП Војводине

Модул 4: Исхрана преживара – оброци, компоненте и
економика

02.07.2026

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

др Богдан Цекић

4. Методологија састављања и балансирања оброка за преживаре

www.istocar.bg.ac.rs

bogdancekic@gmail.com

bcekic@istocar.bg.ac.rs

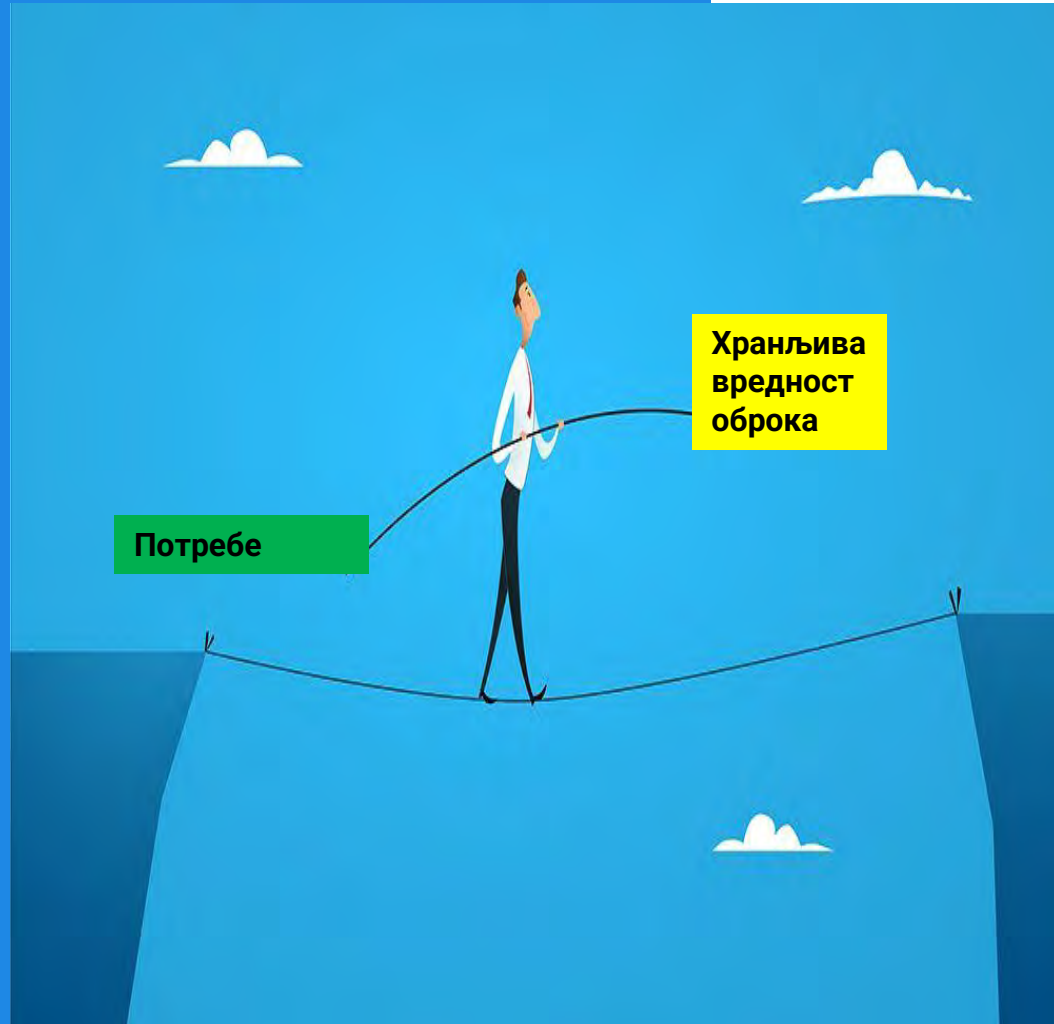

ИНСТИТУТ ЗА СТОЧАРСТВО
БЕОГРАД - СРБИЈА

Шта значи избалансиран оброк?

- Задовољава потребе животиње
- Омогућава стабилан рад бурага
- Обезбеђује довољно суве материје
- Усклађује енергију, протеин, влакна, минерале и витамине
- Практично је изводљив на газдинству
- Економски је оправдан
- Не угрожава здравље и репродукцију

1. Упознај **животињу**

Пре састављања оброка морамо знати:

- врсту животиње: говеда, овце, козе
- категорију: подмладак, приплод, тов
- телесну масу
- старост
- физиолошку фазу
- ниво производње
- телесну кондицију
- здравствено стање

Извор: graphicmama-team (Pixabay.com)

2. Шта је **циљ**?

- одржавање кондиције
- производња млека
- раст и тов
- припрема за припуст
- гравидитет
- засушење
- развој подмлатка
- опоравак кондиције
- смањење трошкова без пада производње

3. Попис хранива

- која кабаста хранива постоје
- која концентрована хранива су доступна
- количине хранива
- квалитет хранива
- цену хранива
- сезонску доступност
- услове складиштења
- ограничења у употреби

Извор: Megan-Rexazin-Conde (Pixabay.com)

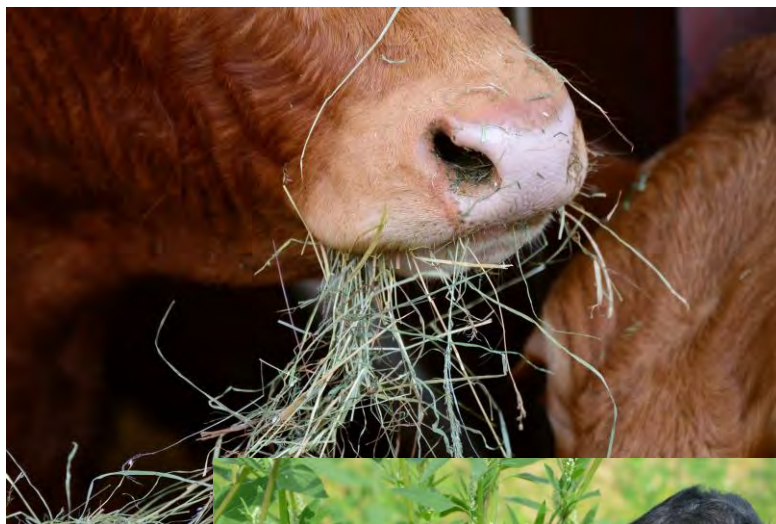
4. Сува материја (СМ)

- Животиња потребе задовољава преко унете суве материје
- Свежа маса може да завара
- Сено, силажа и сенажа се не могу поредити без суве материје
- Количине у оброку треба прерачунати на суву материју
- Цена хранива такође треба да се пореди по сувој материји

5. Процена уноса **СМ**

Унос суве материје зависи од:

- врсте и телесне масе животиње
- фазе производње
- нивоа производње
- квалитета кабасте хране
- садржаја влакана
- здравственог стања
- температуре и услова држања
- доступности воде
- начина храњења

6. Кабаста основа **оброка**

- Кабаста храна је основ оброка преживара
- Обезбеђује влакна и структуру
- Подстиче преживање и стабилан рН бурага
- Квалитет кабасте хране одређује потребу за концентратима
- Најбоља кабаста храна иде категоријама са највећим потребама

7. Енергија

- одржавање
- млеко
- прираст
- гравидитет
- репродукцију
- кретање и рад
- одржавање телесне кондиције

8. Протеин

- раст
- млеко
- развој плода
- репродукцију
- имунитет
- микробијални протеин у бурагу

9. Вlakна

- Вlakна одржавају рад бурага
- Структура подстиче преживање
- Преживање повећава лучење пљувачке
- Пљувачка пуферује бураг
- Недостатак структуре повећава ризик од ацидозе
- Превише лоше сварљивих вlakана смањује конзумацију

Извор: Pixabay.com

10. Минерали, витамини и вода

- калцијум
- фосфор
- магнезијум
- натријум и со
- селен, цинк, бакар, јод, кобалт
- витамине А, D и Е
- сталан приступ води
- квалитет воде

Процена практичне изводљивости оброка

Уз прстохват
КОКОСОВОГ
брашна биће то
супер. Ваљда?!

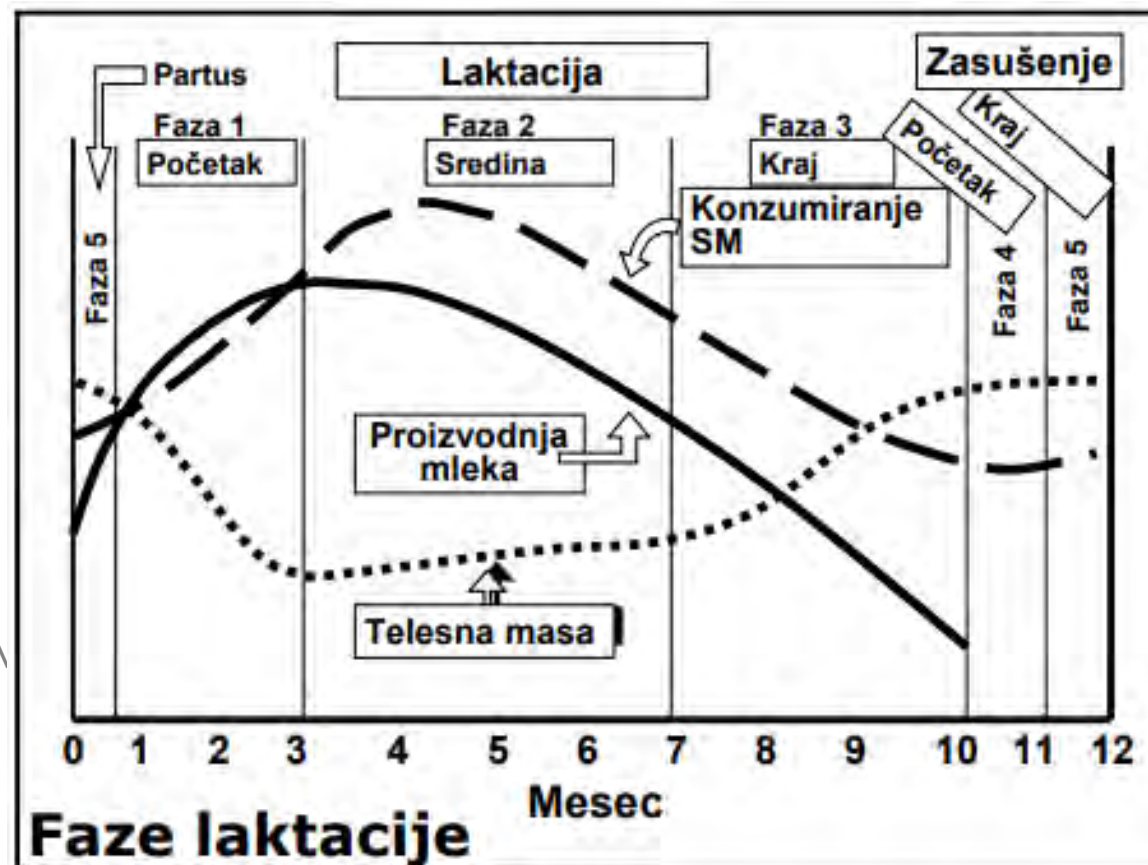
- да ли произвођач има потребна хранива
- да ли може да их правилно дозира
- да ли има опрему за мешање или расподелу
- да ли су категорије животиња раздвојене
- да ли је оброк једноставан за примену
- да ли постоји ризик од селекције хране
- да ли је промена obroka постепена

Оброк за грла у лактацији

Код лактације су повећане
потребе за:

- енергијом
- протеином
- водом
- калцијумом и фосфором
- минералима и витаминима
- квалитетном кабастом храном
- стабилним радом бурага

Критични моменти:

- рана лактација
- негативан енергетски биланс
- губитак кондиције
- пад млечне масти
- репродуктивни проблеми

Специфичности това

Циљеви:

- висок и стабилан дневни прираст
- добра конверзија хране
- очувано здравље бурага
- избегавање ацидозе
- економски оправдано трајање това

Извор: Mathiasboeckel (Pixabay.com)

Проверити:

- енергетску вредност obroka
- ниво протеина
- довољно ефективних влакана
- постепено увођење концентрата
- цену kg прираста

Приплод и гравидитет

- оптимална телесна кондиција
- добра плодност
- правилан развој плода
- витална младунчад
- добар колострум
- припрема за лактацију

Критични периоди:

- пре припуста
- рани гравидитет
- последња трећина гравидитета
- прелаз ка лактацији

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

ИСХРАНА У УСЛОВИМА ВИСОКИХ ТЕМПЕРАТУРА

Преживари боље подносе хладно, него топло време

Топлотни стрес = смањено конзумирање = смањена производња

Препоруке:

Велике количине свеже воде

Давање хране најбољег квалитета

Балансирање оброка

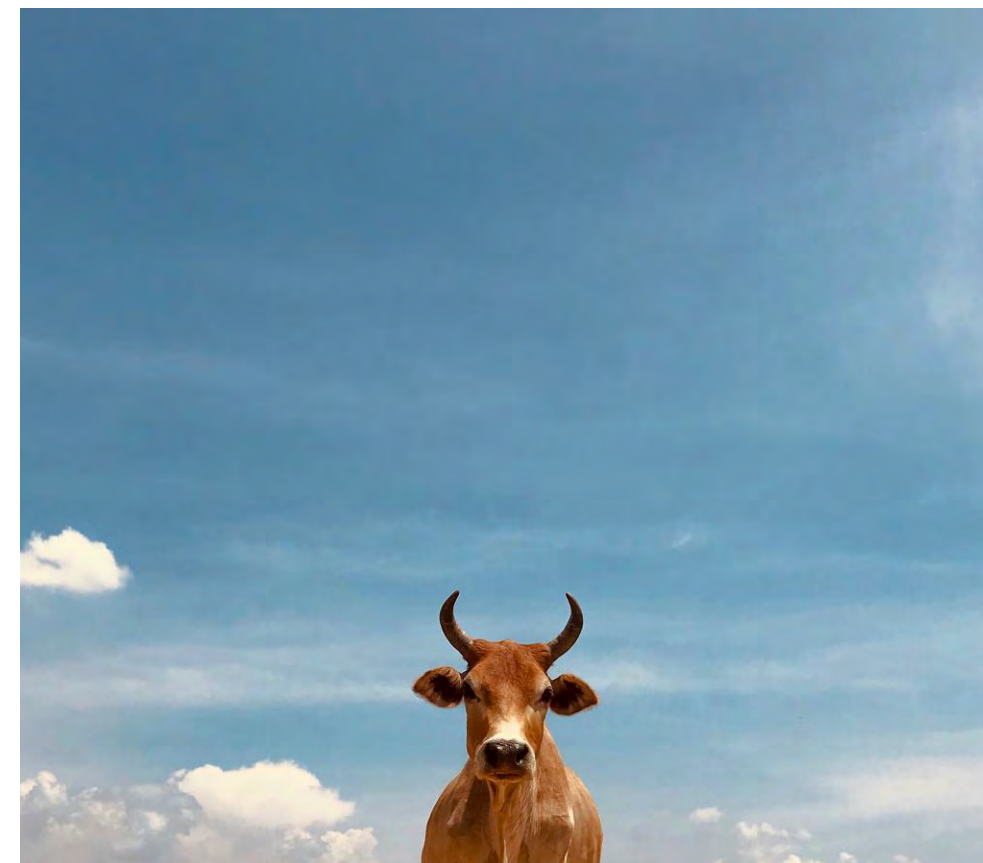
Чешће храњење - НОЋ

Повећање заступљености минерала

Додавање пуфера

Вентилација

Обавезан заклон од сунца

Извор: Unsplash.com

Како знамо да оброк функционише?

Оброк није завршен када га израчунамо. Оброк је завршен тек када се уверимо да животиње на њега позитивно реагују.

Балансирањем
смо повећали
ефективност
производње, што
се одразило и на
профит

Извор: ChatGpt.com
(prompt Bogdan Cekić)

Пратимо:

- конзумирање хране
- преживање
- изглед фецеса
- телесну кондицију
- производњу млека
- раст и прираст
- репродуктивне резултате
- здравствене проблеме
- остатке хране у јаслама
- економски резултат

Обука и усавршавање пољопривредних саветодаваца
и пољопривредних произвођача

др Богдан Цекић

4. Методологија састављања и
балансирања оброка за преживаре

www.istocar.bg.ac.rs

bogdancekic@gmail.com

bcekic@istocar.bg.ac.rs

ИНСТИТУТ ЗА СТОЧАРСТВО
БЕОГРАД - СРБИЈА

ХВАЛА НА ПАЖЊИ

